

مجموعه مقاله‌ها
نسخه ماندگار

پارسیان دژ

تاریخ، فرهنگ و میراث ایران

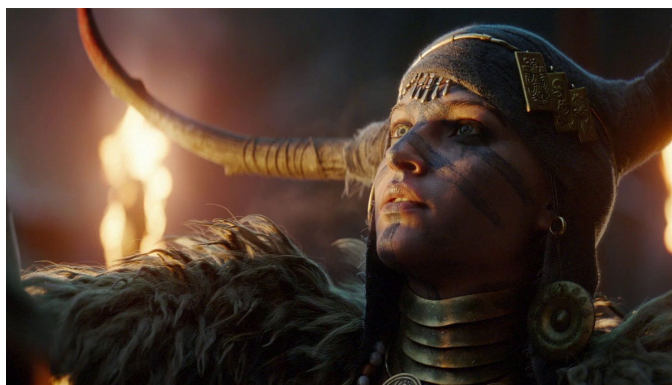

یونان

اسامی تمام اساطیر و الهه های یونان باستان

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۱۳ شهریور ۱۴۰۵ ۱۲ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

Aeolus رب النوع باد amphitrite الهه دریا و همسر پوسایدون Aphrodite الهه عشق و زیبایی

خدایان و الهه‌های یونان باستان؛ نام‌ها، نقش‌ها و همتایان رومی

اسطوره‌شناسی یونان باستان جهانی گسترده از خدایان، الهه‌ها، تیتان‌ها، ایزدان نخستین، نیروهای طبیعت و قهرمانان افسانه‌ای است. هر یک از این شخصیت‌ها با بخشی از زندگی انسان، پدیده‌های طبیعی یا مفاهیمی مانند عشق، عدالت، مرگ و سرنوشت ارتباط دارند. با این حال، وظایف و نسبت‌های خانوادگی آن‌ها در همه روایت‌ها یکسان نیست؛ شاعران، نویسندگان و سنت‌های محلی گاه داستان‌های متفاوتی درباره یک شخصیت نقل کرده‌اند. [۱، ۲، ۳]

برای شناخت دقیق این جهان، باید خدایان یونانی را از همتایان رومی و قهرمانان انسانی جدا کرد. برای نمونه، زئوس نامی یونانی و ژوپیتر نام همتای رومی اوست؛ در مقابل، آتالانتا قهرمانی اسطوره‌ای است، نه الهه. این مقاله فهرستی گسترده از مهم‌ترین چهره‌ها ارائه می‌کند، نه فهرست کامل تمام خدایان محلی، نیمف‌ها و شخصیت‌های موجود در همه روایت‌ها. نام‌های رایج با حروف لاتین نیز برای شناسایی و جست‌وجوی آسان‌تر آمده‌اند. [۳، ۱۰]

۱. خدایان و الهه‌های المپی

المپی‌ها مهم‌ترین گروه خدایان یونان‌اند و نامشان با کوه المپ، اقامتگاه اسطوره‌ای خدایان، پیوند دارد. معمولاً از «دوازده خدای المپی» سخن گفته می‌شود، اما ترکیب این گروه در فهرست‌ها یکسان نیست و هستیا یا دیونیسوس در جایگاه عضو دوازدهم دیده می‌شوند؛ به همین دلیل، در جدول زیر هر دو معرفی شده‌اند. [۱، ۱۰]

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
زئوس – Zeus	فرمانروای خدایان المپی و خدای آسمان، رعدوبرق و باران؛ همچنین پشتیبان نظم، سوگند و مهمان‌نوازی.
هرا – Hera	ملکه خدایان و الهه ازدواج و زندگی زناشویی؛ در روایت‌های رایج، خواهر و همسر زئوس است.
پوسیدون – Poseidon	خدای دریا، زمین‌لرزه و اسب‌ها؛ برادر زئوس و هادس و صاحب نیزه سه‌شاخه.
دمتر – Demeter	الهه کشاورزی، غلات و باروری زمین؛ پرسفونه دختر او و زئوس است.
آتنا – Athena	الهه خرد، تدبیر در جنگ و صنایع دستی، به‌ویژه بافندگی؛ پشتیبان شهر آتن. زیبایی، برخلاف آفرودیت، حوزه اصلی او نیست.

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
آپولو – Apollo	خدای پیشگویی، موسیقی، شعر، تیراندازی و شفا بخشی؛ برادر دوقلوی آرتمیس و مرتبط با پیشگویی‌های دلفی.
آرتمیس – Artemis	الهه شکار و جانوران وحشی؛ پشتیبان دختران و مرتبط با زایمان. او خواهر دوقلوی آپولو است.
آرس – Ares	خدای جنگ، به‌ویژه خشونت، خون‌ریزی و هیجان نبرد؛ برخلاف آتنا که بیشتر با تدبیر جنگی ارتباط دارد.
آفرودیت – Aphrodite	الهه عشق، زیبایی، کشش جنسی و میل عاشقانه.
هفائستوس – Hephaestus	خدای آتش صنعت، آهنگری، فلزکاری و ساخت ابزار؛ سازنده بسیاری از سلاح‌ها و اشیای شگفت‌انگیز خدایان.
هرمس – Hermes	پیام‌رسان خدایان و پشتیبان سفر، تجارت، بازرگانان، زیرکی و دزدان؛ همچنین راهنمای روان مردگان.
هستیا – Hestia	الهه آتش اجاق، خانه و کانون زندگی خانوادگی و اجتماعی؛ آتش مقدس شهر نیز با او ارتباط دارد.
دیونیسوس – Dionysus	خدای شراب، تاک، شور و سرمستی آیینی، جشن و نمایش؛ از چهره‌های مهم آیین‌های یونانی.

نقش‌ها و نسبت‌های خانوادگی این گروه در متون کلاسیک و معرفی‌های پژوهشی آمده‌اند. [۱، ۳، ۴، ۱۰]

تمایز خورشید و ماه: آپولو و آرتمیس در سنت‌های بعدی با خورشید و ماه پیوند یافتند، اما در روایت‌های کهن، **هلیوس** تجسم خورشید و **سلنه** تجسم ماه‌اند. بنابراین نباید این شخصیت‌ها را در همه دوره‌ها و روایت‌ها کاملاً یکسان دانست. [۴، ۹، ۱۴]

۲. ایزدان نخستین؛ نیروهای آغازین جهان

ایزدان نخستین بیش از آنکه فرمانروای یک حرفه یا فعالیت انسانی باشند، تجسم عناصر بنیادین جهان‌اند. هزیود در تتوگونی از پیدایش این نیروها و سپس نسل‌های بعدی خدایان سخن می‌گوید. [۲]

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
خائوس – Chaos	هستی یا گشودگی آغازین در روایت آفرینش هزیود؛ نباید آن را صرفاً به معنای امروزی «بی‌نظمی» دانست.
گایا – Gaia / Gaea	الهه و تجسم زمین؛ مادر اورانوس و بسیاری از موجودات و خاندان‌های ایزدی.
اورانوس – Uranus / Ouranos	خدای آسمان؛ فرزند و همسر گایا و پدر تیتان‌ها.
نیکس – Nyx	الهه و تجسم شب.
اریوس – Erebus	تجسم تاریکی ژرف؛ در روایت هزیود با نیکس پیوند دارد.
همیرا – Hemera	الهه و تجسم روز؛ فرزند نیکس و اریوس در روایت هزیود.
آیتر – Aether	تجسم روشنایی و هوای درخشان بخش‌های بالایی آسمان.
پونتوس – Pontus	ایزد نخستین دریا؛ از فرزندان گایا و پدر برخی ایزدان دریایی.
تارتاروس – Tartarus	هم نام ژرفنای جهان زیرین و هم تجسم ایزدی آن؛ در روایت‌های مشهور، محل حبس تیتان‌های شکست‌خورده است.

تارتاروس را نباید «فرمانروای جهان زیرین پیش از هادس» معرفی کرد؛ جایگاه او در اسطوره‌ها با پادشاهی هادس متفاوت است. [۲، ۳]

۳. تیتان‌ها و چهره‌های وابسته به نسل آنان

تیتان‌ها نسل پیشین خدایان‌اند. در روایت هزیود، دوازده تیتان اصلی فرزندان گایا و اورانوس هستند. البته همه آن‌ها نقش ساده و ثابتی مانند «خدای جنگ» یا «الهه عشق» ندارند و بعضی بیشتر از طریق تبار و حضورشان در داستان‌ها شناخته می‌شوند. [۲، ۳، ۱۱]

دوازده تیتان اصلی

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
کرونوس – Cronus / Kronos	فرمانروای تیتان‌ها، همسر رئا و پدر زئوس و خواهران و برادران او؛ سرانجام به دست نسل زئوس برکنار می‌شود.
رئا – Rhea	تیتان‌بانوی مادر؛ مادر هستیا، دمتر، هرا، هادس، پوسیدون و زئوس.
اوکئانوس – Oceanus	تجسم رود عظیمی که در تصور اسطوره‌ای یونانیان پیرامون جهان جریان داشت؛ با مفهوم امروزی اقیانوس کاملاً یکسان نیست.
تتیس – Tethys	همسر اوکئانوس و مادر ایزدان رودها و اوکئانیدها؛ نباید با تتیسِ مادر آشیل، یعنی Thetis، اشتباه شود.
هایپریون – Hyperion	از تیتان‌های مرتبط با روشنایی؛ پدر هلیوس، سلنه و ایوس.
تئا – Theia	تیتان‌بانوی مرتبط با درخشندگی و روشنایی؛ مادر هلیوس، سلنه و ایوس از هایپریون.
کوئوس – Coeus / Koios	همسر فوبه و پدر لتو و آستریا؛ یکی از دوازده تیتان نخستین.
فوبه – Phoebe / Phoibe	تیتان‌بانوی مرتبط با سنت پیشگویی دلفی؛ مادر لتو و آستریا. معرفی او صرفاً به‌عنوان «الهه ماه» دقیق نیست.
کریوس – Crius / Krios	از تیتان‌های نخستین؛ پدر آسترائوس، پالاس و پرسس.
یاپتوس – Iapetus	تیتانی که بیشتر به‌عنوان پدر اطلس، پرومتئوس و اپیمتئوس شناخته می‌شود.
تمیس – Themis	الهه نظم الهی، قانون، رسم‌های بنیادین و عدالت؛ با پیشگویی نیز ارتباط دارد.
منموسینه – Mnemosyne	الهه حافظه و مادر نه موز، الهه‌های هنر و الهام، از زئوس.

دیگر چهره‌های مهم تیتان‌تبار یا وابسته به این نسل

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
آستریا – Asteria	الهه‌ای تیتان‌تبار با پیوندهای ستاره‌ای، به‌ویژه شهاب‌ها؛ مادر هکاته از پرسس.

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
لتو – Leto	دختر کوئوس و فوبه؛ مادر آپولو و آرتمیس از زئوس.
متیس – Metis	تجسم تدبیر و خرد؛ از دختران اوکئانوس و مادر آتنا در روایت مشهور بلعیده شدن او به دست زئوس.
اطلس – Atlas	تیتانی که به نگه داشتن آسمان محکوم شد؛ برخلاف تصویر رایج امروزی، بار اصلی او آسمان است، نه کره زمین.
پرومتئوس – Prometheus	تیتان حامی انسان‌ها که آتش را برای آنان به دست آورد و به سبب نافرمانی از زئوس مجازات شد.

این تقسیم‌بندی بر تبارنامه‌های کلاسیک استوار است؛ برخی فرزندان تیتان‌ها، مانند هلیوس و سلنه، در بخش پدیده‌های طبیعی معرفی می‌شوند. [۲، ۳، ۱۱]

۴. ایزدان آسمان، باد و دریا

در اسطوره‌های یونانی، دریا و آسمان تنها یک ایزد ندارند؛ پدیده‌های گوناگون و جنبه‌های مختلف آن‌ها با شخصیت‌های مستقلی پیوند یافته‌اند. توصیف‌های زیر بر سرودهای هومری، اودیسه و مجموعه‌های تخصصی اسطوره‌شناسی تکیه دارند. [۴، ۵، ۱۲]

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
هلیوس – Helios	خدای خورشید و تجسم آن؛ در تصویر مشهور، با ارابه خورشید در آسمان حرکت می‌کند.
سلنه – Selene	الهه و تجسم ماه؛ خواهر هلیوس و ایوس.
ایوس – Eos	الهه سپیده‌دم؛ خواهر هلیوس و سلنه.
آیریس – Iris	الهه رنگین‌کمان و پیام‌رسان خدایان، به‌ویژه هرا.
آئولوس – Aeolus / Aiolos	نگهبان و فرمانروای باده‌ها؛ در اودیسه شخصیتی است که اختیار نگهداری و رهاکردن باده‌ها به او سپرده شده است.
بورئاس – Boreas	ایزد باد شمال.

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
زفیروس – Zephyrus	ایزد باد غرب.
نوتوس – Notus	ایزد باد جنوب.
اوروس – Eurus	ایزد باد شرق.
آمفیتریته – Amphitrite	الهه دریا و همسر پوسیدون؛ در روایت رایج از نرئیدهاست.
نرئوس – Nereus	ایزد سالخورده و راست‌گوی دریا؛ پسر گایا و پونتوس و پدر نرئیدها، پریان دریایی.
پروتئوس – Proteus	ایزد دریایی پیشگو با توانایی تغییر شکل؛ در اودیسسه با گله‌های فک ارتباط دارد.
تریتون – Triton	ایزد دریایی و پسر پوسیدون و آمفیتریته؛ غالباً با بالاتنه انسانی و پایین‌تنه ماهی تصویر می‌شود.

پروتئوس را نباید بدون توضیح «خدای دریا پیش از پوسیدون» نامید؛ ویژگی برجسته او در روایت‌های شناخته‌شده، پیشگویی و تغییر شکل است. همچنین عنوان «نگهبان باده‌ها» برای آئولوس از تعبیر ساده «خدای باد» دقیق‌تر است. [۵، ۱۲]

۵. ایزدان جهان مردگان، خواب و رؤیا

جهان مردگان در اسطوره‌های یونانی معادل دقیق «جهنم» در معنای دینی متأخر نیست. هادس فرمانروای این قلمرو است، اما خود مرگ، خواب و رؤیا نیز شخصیت‌های جداگانه‌ای دارند. [۲، ۴، ۶، ۱۴]

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
هادس – Hades	فرمانروای جهان مردگان؛ برادر زئوس و پوسیدون و همسر پرسفونه. او معمولاً در شمار دوازده خدای المپی قرار نمی‌گیرد.
پرسفونه – Persephone	ملکه جهان مردگان؛ دختر زئوس و دمتر و همسر هادس. بازگشت دوره‌ای او به نزد مادرش با رویش و باروری زمین پیوند دارد.
هکاته – Hecate / Hekate	الهه‌ای با کارکردهای متعدد که به‌ویژه با جادو، ارواح، گذرگاه‌ها و چهارراه‌ها شناخته می‌شود.

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
تاناتوس – Thanatos	ایزد و تجسم مرگ؛ شخصیتی متمایز از هادس.
هیپنوس – Hypnos	خدای خواب؛ فرزند نیکس و برادر تاناتوس.
مورفئوس – Morpheus	از ایزدان رؤیا؛ در روایت اووید، فرزند ایزد خواب و متخصص پدیدآوردن صورت‌های انسانی در رؤیاهاست. او الهه نیست.

نام **پلوتون – Plouton** عنوانی یونانی برای هادس با معنای مرتبط با ثروت است؛ **پلوتو – Pluto** صورت لاتینی آن به شمار می‌آید. بااین‌حال، **پلوتوس – Plutus**، ایزد ثروت و فراوانی، شخصیتی جداگانه است و نباید با هادس اشتباه شود. [۲، ۱۳، ۱۴]

۶. ایزدان سلامت، عشق، عدالت و زندگی روزمره

بخشی از ایزدان یونانی تجسم احساسات، ویژگی‌های انسانی یا مفاهیم اجتماعی‌اند؛ گروهی دیگر نیز با سلامت، ازدواج، دامداری و باروری ارتباط دارند. [۳، ۴، ۱۰، ۱۳]

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
آسکلپیوس – Asclepius / Asklepios	خدای پزشکی و درمان؛ پسر آپولو. آسکولاپیوس، صورت رومی نام اوست، نه خدایی کاملاً جداگانه.
هیگینا – Hygieia	الهه سلامت و بهداشت؛ از دختران آسکلپیوس. نقش او به پاکیزگی ظاهری محدود نمی‌شود.
هبه – Hebe	الهه جوانی و ساقی خدایان؛ دختر زئوس و هرا.
هیمنایوس – Hymenaios / Hymenaeus	ایزد آیین ازدواج و سرود عروسی.
اروس – Eros	ایزد عشق و میل؛ درباره تبار او روایت‌های متفاوتی وجود دارد.
دیکه – Dike	الهه عدالت و درستکاری در روابط انسانی؛ دختر زئوس و تمیس.
ایرنه – Eirene / Irene	الهه صلح؛ از دختران زئوس و تمیس و از اعضای گروه هورای.

نام	جایگاه و ویژگی‌های اصلی
اریس – Eris	الهی و تجسم ستیز، ناسازگاری و نفاق.
نمسیس – Nemesis	الهیة مکافات و کیفر تجاوز از حد، به‌ویژه خودبزرگ‌بینی و غرور افراطی.
نیکه – Nike	الهیة پیروزی، از جمله در نبرد و رقابت.
موموس – Momus	ایزد عیب‌جویی، سرزنش و تمسخر؛ نه حامی عمومی شاعران و نویسندگان.
پلوتوس – Plutus / Ploutos	ایزد ثروت و فراوانی؛ به‌ویژه مرتبط با برکت و حاصلخیزی زمین.
پان – Pan	خدای چوپانان، رمه‌ها و طبیعت وحشی؛ با نی‌نوازی و زندگی روستایی ارتباط دارد.
پریاپوس – Priapus	ایزد باروری و نگهدارنده باغ‌ها و محصولات؛ در هنر با نماد توان جنسی مردانه شناخته می‌شود.
سیلنوس – Silenus	ایزد سالخورده و همراه دیونیسوس؛ در روایت‌ها پرورش‌دهنده و آموزگار اوست.
مایا – Maia	یکی از هفت پلید، دختران اطلس؛ مادر هرمس از زئوس. معرفی او صرفاً به‌عنوان «الهیة بهار» برای سنت یونانی دقیق نیست.

دربارهٔ اروس باید تفاوت روایت‌ها را در نظر گرفت: هزیود او را از نیروهای نخستین جهان معرفی می‌کند، درحالی‌که در روایت‌های دیگر فرزند آفرودیت است. بنابراین یک تبارنامهٔ واحد را نمی‌توان به همهٔ سنت‌ها تعمیم داد. [۲، ۱۰]

۷. گروه‌های مهم الهه‌ها

برخی الهه‌ها بیشتر به‌صورت گروهی شناخته می‌شوند. نام و تعداد اعضای این گروه‌ها نیز در طول زمان همیشه ثابت نبوده است؛ صورت‌های مشهور آن‌ها چنین‌اند. [۲، ۳، ۱۰]

گروه	اعضا و کارکرد
موزها – Muses / Mousai	نُه الهیة هنر و الهام: کالیوپه، کلیو، اراتو، اوتریه، ملیپومنه، پلی‌هیمنیا، ترپسیکوره، تالیا و اورانیا؛ دختران زئوس و منموسینه.

گروه	اعضا و کارکرد
مویرای – Moirai	سه الهه سرنوشت: کلوتو، لاکسیس و آتروپوس؛ با رشتن، تعیین سهم و بریدن رشته زندگی پیوند دارند.
خاریت‌ها – Charites	الهه‌های زیبایی، دل‌انگیزی و شادمانی؛ سه نام مشهور آن‌ها آگلایا، اوفروسینه و تالیاست.
ارینی‌ها – Erinyes	الهه‌های کیفرخواهی؛ در صورت مشهور شامل آلتکتو، مگایرا و تیسیفونه‌اند.
هورای – Horae / Horai	الهه‌های فصل‌ها و نظم؛ در یک دسته‌بندی شناخته‌شده شامل دیکه، ایرنه و اونومیا، یعنی عدالت، صلح و نظم نیکو هستند.

۸. نام‌های رومی و همتایان یونانی آن‌ها

بسیاری از نام‌هایی که در فهرست‌های عمومی «خدایان یونان» دیده می‌شوند، در واقع رومی‌اند. جدول زیر مهم‌ترین همتایی‌ها را نشان می‌دهد. این همتایی‌ها به معنای یکسان‌بودن کامل پیشینه، آیین‌ها و نقش‌های هر دو شخصیت نیستند. [۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۴]

نام رومی	همتای یونانی و حوزه شناخته‌شده
ژوپیتر – Jupiter	ژئوس؛ فرمانروایی خدایان و آسمان.
ژونو – Juno	هرا؛ ازدواج و جایگاه ملکه خدایان.
نپتون – Neptune	پوسیدون؛ دریا. نپتون خداست، نه الهه.
مینروا – Minerva	آتنا؛ خرد، هنرها، صنایع‌دستی و جنگاوری.
مارس – Mars	آرس؛ جنگ، با نقش‌های ویژه و گسترده‌تر در سنت رومی.
ونوس – Venus	آفرودیت؛ عشق و زیبایی.
دیانا – Diana	آرتمیس؛ شکار و طبیعت، همراه با پیوندهای ماه.
مرکوری – Mercury	هرمس؛ پیام‌رسانی، تجارت، سفر و زیرکی.

نام رومی	همتای یونانی و حوزه شناخته شده
وولکان – Vulcan	هفائستوس؛ آتش و فلزکاری.
وستا – Vesta	هستیا؛ آتش اجاق و آتش مقدس جامعه. وستا الهه است.
سرس – Ceres	دمتر؛ کشاورزی و غلات.
باکوس – Bacchus	نام و عنوان شناخته شده دیونیسوس؛ شراب و سرمستی آیینی.
آسکولاپیوس – Aesculapius	صورت رومی نام آسکلپیوس؛ پزشکی و درمان.
کوپیدو – Cupid / Cupido	اروس؛ عشق و میل، اغلب با صورت کودکی بال دار در هنر متأخر.
آورورا – Aurora	ایوس؛ سپیده دم. آورورا الهه است.
سول – Sol	همتای هلیوس؛ خدای خورشید.
لونا – Luna	همتای سلنه؛ الهه ماه.
ساتورن – Saturn	ایزدی رومی مرتبط با کشت و کار که با کرونوس همسان شد.
پلوتو – Pluto	نام لاتینی برگرفته از عنوان یونانی پلوتون برای هادس، فرمانروای جهان مردگان.

دو نکته در این جدول اهمیت دارد: **باکوس نامی منحصرراً رومی نیست** و از عنوان یونانی دیونیسوس گرفته شده است؛ همچنین **پلوتو ریشه‌ای یونانی دارد** و نباید آن را همان پلوتوس، ایزد ثروت، دانست. [۱۰، ۱۴]

دیگر خدایان و الهه‌های رومی موجود در فهرست‌های رایج

نام‌های زیر نیز نباید بدون توضیح در میان خدایان یونانی قرار گیرند. برخی با شخصیت‌های یونانی همسان شده‌اند و برخی همتای مستقیم و روشنی ندارند. [۷، ۱۰، ۱۳]

نام	معرفی
یانوس – Janus	خدای آغازها، درگاه‌ها و گذرها؛ معمولاً با دو چهره تصویر می‌شود و همتای مستقیم و روشنی در یونان ندارد.

نام	معرفی
بلونا – Bellona	الهه جنگ در سنت رومی؛ با انیو، الهه جنگ یونانی، همسان شده است.
فاونوس – Faunus	خدای روستایی مرتبط با رمه‌ها، طبیعت و پیشگویی؛ در سنت‌های تطبیقی با پان پیوند داده می‌شود.
فلورا – Flora	الهه گل‌ها و شکوفایی؛ اووید او را با نیمفی به نام کلوریس پیوند می‌دهد.
پومونا – Pomona	الهه باغ‌ها و درختان میوه؛ در روایت اووید، مراقبت از درختان و پرورش میوه ویژگی اصلی اوست.
ترمینوس – Terminus	خدای مرزها و سنگ‌های مرزی؛ پاسدار حدود زمین‌ها و املاک.

روایت پومونا در کتاب چهاردهم دگردیسی‌ها و اطلاعات مربوط به چند ایزد دیگر این جدول در فاستی اووید آمده است. [۶، ۷]

۹. آتالانتا و کیبله؛ دو شخصیت با جایگاهی متفاوت

آتالانتا – Atalanta: قهرمان زن، شکارچی و دونده برجسته اسطوره‌های یونانی است، نه الهه رقابت یا جنگ. او در داستان شکار گراز کالیدون و مسابقه دو با خواستگاران‌ش حضور دارد. صورت درست نام او **Atalanta** است، نه [Atlanta. ۳]

کیبله یا سیبل – Cybele: الهه مادر با خاستگاه فریگی در آسیای صغیر است. پرستش او وارد جهان یونانی و رومی شد و با رئا و مفهوم «مادر بزرگ» پیوند یافت. بنابراین معرفی او در اسطوره‌شناسی یونانی مناسب است، اما باید خاستگاه غیریونانی و فرایند پذیرش او در این فرهنگ‌ها را توضیح داد. [۸، ۱۳]

سرچشمه‌های پژوهش

1. Hemingway, Colette, and Seán Hemingway. "Greek Gods and Religious Practices." *موزه متروپولیتن*، ۲۰۰۳؛ برای معرفی خدایان اصلی و جایگاه آنان در دین یونان باستان. (The Metropolitan Museum of Art)

2. هزیود. *Theogony* – خدایان. به‌ویژه بخش‌های مربوط به پیدایش جهان، تیتان‌ها، فرزندان کرونوس و تبار ایزدان؛ متن ترجمه‌شده در کتابخانه متون کلاسیک (Theoi. (Theoi

3. آپلودوروس منسوب. کتابخانه اساطیر – Bibliotheca / The Library، کتاب‌های اول و سوم. برای تبارنامه‌ها، گروه‌های ایزدی، آتالانتا، مایا و آسکلیپوس. (Theoi)
4. سرودهای هومری – Homeric Hymns. به‌ویژه سرودهای دمتر، آپولو، آفرودیت، پان، پوسیدون، آرتمیس، هلیوس و سلنه. (Theoi)
5. هومر. اودیسه – Odyssey، کتاب‌های چهارم و دهم. برای روایت‌های پروتئوس و آئولوس. (Theoi)
6. اووید. دگردیسی‌ها – Metamorphoses، کتاب‌های یازدهم و چهاردهم. برای مورفئوس، ایزدان رؤیا و داستان پومونا. (Theoi)
7. اووید. فاستی؛ منظومه تقویم و آیین‌های رومی – Fasti، کتاب‌های اول، دوم، پنجم و ششم. برای یانوس، ترمینوس، فاونوس، فلورا، وستا و بلونا. (Theoi)
8. موزه متروپولیتن. “۲۰۱۳” Mystery Cults in the Greek and Roman World؛ برای آیین‌های رازآمیز و جایگاه کیبله در جهان یونانی و رومی. (The Metropolitan Museum of Art)
9. Oxford Reference، مدخل “Apollo”. برای نقش‌های آپولو و پیوند تاریخی او با خورشید. (Oxford Reference)
10. Theoi Project، “Olympian Gods & Goddesses”. برای ترکیب المپی‌ها، ایزدان وابسته و تطبیق نام‌های یونانی و رومی. (Theoi)
11. Theoi Project، “Titans & Titanesses” و مدخل‌های “Phoebe”، “Asteria”، و “Theia”؛ برای تفکیک تیتان‌ها و بررسی نقش‌های این الهه‌ها. (Theoi)
12. Theoi Project، “Sky Gods & Goddesses” و “Sea Gods & Goddesses”. برای ایزدان باد، آسمان و دریا. (Theoi)
13. Theoi Project، “Daemones or Spirit Personifications” و “Rustic Gods & Goddesses”. برای ایزدان مفاهیم انتزاعی، پان، پریاپوس، سیلنوس و همتایی‌های رومی. (Theoi)
14. Theoi Project، مدخل‌های “Hades”، “Artemis”، و “Hecate”. برای پیوند آرتمیس با ماه، تمایز هادس و پلوتوس و کارکردهای هکاته؛ این مدخل‌ها شواهدی از متون کلاسیک نیز گرد آورده‌اند. (Theoi)

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «اسامی تمام اساطیر و الهه‌های یونان باستان»، پارسیان دژ، ۱۴۰۵.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/1628/pdf/اسامی-تمام-اساطیر-و-الهه-های-یونان-باستان.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۳ شهریور ۱۴۰۵